

Rapport

Diarienummer
100-1859-09

Samlad tillsynsrapport

Åre kommun 2009

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Omslagsbilder

Foto: Tina Stafrén, Marie Birk.

Utgiven av

Länsstyrelsen Jämtlands län
November 2009

Beställningsadress

Länsstyrelsen Jämtlands län
831 86 Östersund
Telefon 063-14 60 00

Ansvarig

Länsstyrelsen Jämtlands län

Text

Catharina Ekelund - Miljöskydd
Anders Norling - Livsmedel
Bo Hamberg - Plan, bygg, strandskydd och fornlämningar
Marina Wallén Mattsson - Överförmynderi
Kjell Brickman - Äldreomsorgsområdet
Staffan Edler - Räddningstjänst och krishantering

Tryck

Länsstyrelsens tryckeri, Östersund 2009

Diarienummer

100-1859-09

Förord

Länsstyrelserna har ett omfattande tillsynsuppdrag. En väsentlig del av dessa uppdrag berör kommunerna och deras verksamhet. Under 2009 har Länsstyrelsen gjort en samlad tillsyn i Åre kommun. Syftet är att få en mer samlad bedömning av de berörda verksamheterna i kommunen. Det är vår förhoppning den är till nytta för kommunen och dess nämnder och förvaltningar.

För Länsstyrelsen är det mycket värdefullt att sammanställa tillsynsuppdraget. Vi hoppas också att dokumentet kan leda till bra diskussioner om arbetsmetoder, förbättringar och resursfrågor.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Britt Bohlin', with a stylized, flowing script.

Britt Bohlin
Landshövding

Samlad tillsynsrapport

Åre kommun 2009

- ❖ Miljöskydd
- ❖ Livsmedel
- ❖ Plan, bygg, strandskydd och fornlämningar
- ❖ Överförmynderi
- ❖ Äldreomsorgsområdet
- ❖ Räddningstjänst och krishantering

Miljöskydd

Till
Miljö- Bygg- och Räddningsnämnden och
Miljö, Bygg- och Räddningsförvaltningen
Åre kommun
Box 201
830 05 Åre

Uppföljning och utvärdering av Åre kommuns operativa tillsyn enligt miljöbalken.

Bakgrund

Inom ramen för den regionala tillsynsvägledningen genomförde Länsstyrelsen vid besök den 10 juni 2009 en uppföljning och utvärdering av Åre kommuns operativa tillsyn enligt miljöbalken.

Syftet med besöket och utvärderingen var att Länsstyrelsen skulle få en uppfattning om kommunen via miljötillsynen bidragit till att säkerställa syftet med miljöbalken.

Utvärderingen var också ett led i att utveckla och främja tillsynsarbetet.

Länsstyrelsens utvärdering grundas på frågor kring administrativa underlag (behovsutredning, objektsregister, tillsynsplan) resurser, kompetens, beslutsordning för handläggning, avgiftsfinansiering, sanktioner och organisation. Bedömningsgrunder för utvärderingen finns i Kommunallagen, Förvaltningslagen, Miljöbalken med dess förarbeten samt Förordningen om tillsyn enligt Miljöbalken.

Metodik och genomförande

Uppföljning genomfördes på plats i kommunens förvaltningshus. Besöket hade föregåtts av att ett frågeformulär skickats ut till förvaltningen ca tre månader före besöket. Länsstyrelsen begärde att formuläret skriftligen skulle besvaras. Av svaren framgår hur kommunen hanterar myndighetens åligganden enligt miljöbalken. Vidare har Länsstyrelsen för genomgång och granskning begärt in styrande dokument som tillsynsplan, behovsutredning, delegationsordning och lokala föreskrifter med bäring på miljö- och hälsoskydd. Länsstyrelsens föregående uppföljnings- och utvärderingsrapport från 2005 utgjorde utgångspunkten för årets uppföljning av miljöbalkstillsynen.

Närvarande vid tillsynsbesöket

Åre kommun: Olle Olofsson Ordförande Miljö- Bygg- och Räddningsnämnden, Olof Wallgren Förvaltningschef och Miljöchef, Jasna Lindberg Miljöinspektör, Örjan Norum Miljöinspektör, Ewa Svensson Miljöassistent.

Länsstyrelsen: Monica Eurenus Miljöskyddshandläggare och Catharina Ekelund Avdelningschef och Miljöskyddsdirektör.

Länsstyrelsens sammanfattande noteringar och bedömningar.

Länsstyrelsen bedömer att kommunen inte lever upp till myndighetens åligganden enligt 7 § förordningen (1998:900) om tillsyn enligt miljöbalken. Förvaltningen bör snarast upprätta en behovsutredning som speglar myndighetens reella tillsynsbehov inom hela ansvarsområdet avseende miljöbalkstillsyn. Utredningen ska också underställas Miljö- Bygg och Räddningsnämndens beslut.

Länsstyrelsen ser positivt på förvaltningens ambitioner om tydliga styrdokument för att kvalitetssäkra och effektivisera handläggningen vid myndighetsutövning.

Länsstyrelsen rekommenderar kommunen att göra en översyn av taxan så att täckningsgraden kan ökas och därmed i större utsträckning täcka kommunens kostnader för tillsynen

Behovsutredning och objektsregister

Den behovsutredning som togs fram år 2005 har av förvaltningen bedömts som otidsenlig och har därmed inte omarbetats eller uppdaterats. Förvaltningen har i stället valt att utarbeta en "tillsynsplan". Denna plan är i dagsläget inte riktigt färdigutvecklad och när den så blir kommer den att innehålla en del uppgifter som till viss del fanns i den gamla behovsutredningen. Kommunen har valt denna arbetsmodell för att förenkla administrationen och därmed få tid över för annat arbete. Planen är anpassad till avdelningens faktiska personalresurser. Det framgår inte av denna plan hur stort det egentliga resursbehovet är för att utöva operativ tillsyn.

Kommunen medger att ofullständigheter finns i objektsregistren främst vad avser kännedom om de mindre (u-) miljöfarliga verksamheterna.

Länsstyrelsen bedömer att kommunen inte lever upp till myndighetens åligganden enligt 7 § förordningen (1998:900) om tillsyn enligt miljöbalken. Förvaltningen bör snarast upprätta en behovsutredning som speglar myndighetens reella tillsynsbehov inom hela ansvarsområdet avseende miljöbalkstillsyn. Denna utredning ska sedan fortsättningsvis årligen uppdateras med hänsyn till de förutsättningar som kan ha ändrats. Länsstyrelsen anser vidare att kommunen måste uppdatera sitt objektsregister så att myndigheten har en samlad bild över vilka tillsynsobjekt som finns inom kommunen. Vidare är det angeläget att behovsutredningen regelbundet görs politiskt känd även till Kommunledningen så att erforderliga resurser kan tillskjutas för miljöbalkstillsyn.

Resurser och kompetens för den operativa tillsynen

Totalt har kommunen 4,15 tjänst med formell grundkompetens (Miljö- och Hälsoskyddsinspektör/Civilingenjör/Miljö- och Förvaltningsrätt samt Geolog) för miljöbalkstillsyn över drygt 1400 kända objekt. Härtill ska också läggas ett stort antal enskilda avloppsanläggningar (> 2000 anläggningar), CFC-anläggningar, förorenadmarkobjekt, kemikalieförsäljningsställen, transportföretag, oljecisterner och vissa u-anläggningar som ännu inte dokumenterats i objektsregistret. Kompetensutvecklingsplaner finns för varje handläggare och dessa uppdateras och justeras två gånger per år. Totalt har varje inspektör/handläggare 5 000 kr att nyttja för sin kompetensutveckling. Överstiger behovet den avsatta medelssumman kan eventuellt ytterligare medel tillskjutas genom omprioritering av medel inom förvaltningen.

Formell samverkan om miljötillsyn och ärendehandläggning med andra kommuner sker för närvarande inte. Kommunen nämner att nätverkskontakter med kollegor inom och utanför

länet förekommer. Vidare upplevs arbetet i PIK-grupperna som positivt och angeläget. Särskild juristkompetens inom kommunen saknas men vid behov nyttjas kompetensen hos SKL:s jurister.

Länssstyrelsen kan på grund av avsaknad av en upprättad behovsutredning inte avgöra om förvaltningens nuvarande personella resurser är tillräckliga eller inte tillräckliga för att uppfylla det tillsynsansvar som följer enligt miljöbalken. Enligt den behovsutredning som arbetades fram år 2005 redovisade förvaltningen en personalresursbrist om 4,4 – 6,1 inspektörer här ingick även behovet för djurskydds- och livsmedelstillsyn. Sannolikheten för att resursbrist råder för operativ miljöbalkstillsyn kan dock bedömas som mycket hög eftersom det också framgår av tillsynsplanen att vissa arbetsuppgifter exempelvis allergifrågor, tillsyn av tryckerier, små sågverk, förorenade områden mm bortprioriteras. Länssstyrelsen bedömer att den formella grundkompetensen hos kommunens inspektörer är god för den nuvarande miljöbalkstillsynens bedrivande.

Regelbunden kompetenspåfyllnad rekommenderas eftersom den gagnar såväl det operativa tillsynsarbetet som rättssäkerheten och är även motiverad av arbetsmiljöskäl. Länssstyrelsen vill vidare varna för att med otillräckliga resurser finns en risk att personal själv avstår från att ta initiativ till fortbildning för att den vardagliga arbetsbördan är för hög.

Länssstyrelsen vill också rekommendera kommunen till ökad mellankommunal samverkan samt gärna också deltagande i det förekommande PIK-samarbetet.

Tillsynsplan

Förvaltningen har upprättat en tillsynsplan för miljö- och hälsoskyddsverksamhetens bedrivande under 2009. Planen som omfattar både löpande och egenplanerad tillsyn har beslutats av nämnden. Prioriteringarna för 2009 års planerade operativa tillsyn inom hälsoskydds- och miljötillsyn har sitt huvudfokus på verksamhetens egenkontroll. Vidare har åtgärder för att minska hälsorisker av radon hög prioritet liksom tillsyn av åkerier, verkstäder, bensinstationer samt större avloppsanläggningar.

I planen anges också vilken tillsyn som under året inte kommer att prioriteras. Eventuella omprioriteringar i planen under året sker av Miljöchefen.

Tillsynen över lokala hälsoskyddsföreskrifter sker vid anmälnings- och dispensärenden samt vid klagomålsärenden.

För närvarande är det extra resurskrävande att bedriva tillsyn över den verksamhet som finns organiserad under tekniska kontoret. Orsaken ligger i bemanningssituationen hos tekniska avdelningen men denna problematik är förhoppningsvis övergående när erforderliga rekryteringar genomförs.

Kommunen kommer under året bl.a. att ägna särskild uppmärksamhet i tillsynen åt skolor och förskolor (40 objekt) samt badanläggningar (32 objekt).

Tillsyn av risker med samhällsstörningar sker endast indirekt via granskning av bygglov, planer och program.

Kommunen anger att några planer på övertagande av tillståndspliktig miljötillsyn inte finns.

Länssstyrelsen ser det som positivt att det framgår av tillsynsplan som förvaltningen arbetat fram vad inom tillsynen som prioriteras och vad som inte prioriteras. Genom att nämnden fattar beslut om planen så skapas också politisk insikt om vilken tillsyn som kommer att genomföras i förhållande till det som inte kommer att genomföras och en tydlighet skapas kring hur de tilldelade resurserna kommer att nyttjas under verksamhetsåret.

Länssstyrelsen noterar att de kontrollerande insatserna (90%) överväger i förhållande till de förebyggande tillsynsinsatserna (10%) och skulle gärna se ökade förebyggande tillsynsverksamheter vilka vanligtvis på ett positivt sätt leder till att myndigheten ökar sina samlade erfarenhetskunskaper om tillsynsobjekten.

Länsstyrelsen konstaterar med beröm till kommunen att de lokala föreskrifterna reglerar kommunspecifika omständigheter som inte redan reglerats i lagar och förordningar. Det kan dock rekommenderas att föreskrifterna får en regelbunden översyn med uppdateringar av exempelvis områdesgränser mm.

Avgifter för operativ tillsyn

Kommunen beräknar att under 2009 ta in drygt 700 t kr i tillsynsavgifter inom miljöbalkens område fördelat på ca 500 t kr i fast årlig avgift och ca 200 t kr i timavgift. Kostnadstäckning för tillsynsverksamheten uppgår till ca 30 % för hälsoskydds- och ca 40 % för miljöskyddstillsyn. Kommunen anger att full kostnadstäckning inte är realistisk men att strävan bör kunna vara en täckningsgrad om ca 60 %. Avgift för miljöbalkstillsyn uppgår till 740 kr per timme. Årligen reviderades avgiften med koppling till utvecklingen av konsumentprisindex. Kommunen reviderade senast taxan i december 2007.

Länsstyrelsen rekommenderar kommunen att göra en översyn av taxan så att täckningsgraden kan ökas och därmed i större utsträckning täcka kommunens kostnader för tillsynen. Genom ökad självkostnad skapar kommunen en förutsättning att utöva regelbunden operativ tillsyn som uppfyller de krav och förväntningar som miljöbalken ger uttryck för. Exempelvis kan avgifterna ligga till grund för ytterligare personella resurser som även kan samnyttjas med någon grannkommun som finansierar sin tjänstedel på likartat avgiftsfinansierat sätt. Ökad möjlighet till samverkan med andra kommuner är därmed ytterligare ett argument för översyn av avgifterna.

Förelägganden, sanktioner och misstanke om miljöbrott

Av delegationsordningen framgår att ärenden som omfattar förelägganden eller förbud som är förknippade med vite tas upp i nämnden för beslut.

Kommunen ser ärenden om misstanke om miljöbrott som en ren verksamhetsfråga och är därmed inte reglerad i delegationsordningen. Fyra ärenden under 2008 har överlämnats till åklagaren för vidare utredning om eventuellt miljöbrott (avlopp). Av delegationsordningen framgår att Miljöchefen har delegation på att fatta beslut om miljöstraffsavgift upp till 5000 kronor och då endast i ärenden som rör sent inlämnande av årlig kontrollrapportering av köldmedia. För alla övriga sanktionsärenden gäller att beslut fattas av nämnden. År 2008 utdömdes sanktionsavgift i tre ärenden samtliga gällde köldmedierapporter.

Länsstyrelsen utgår från att förelägganden kopplat till viten ses som principiella ärenden och att det är just av den anledningen ärendetypen är förlagd med delegationsförbud.

Länsstyrelsen konstaterar i övrigt att kommunen hanterar frågan om misstanke om miljöbrott på ett korrekt sätt genom formell verkställighet. När det gäller utdömande av sanktionsavgift ser Länsstyrelsen också den uppgift som en verkställighetsfråga varför kommunen rekommenderas att se över skrivningen under rubriken "Sanktioner mm" i gällande delegationsordning.

Tillsynsorganisation

För att undanröja jävsproblematiken med att bedriva tillsyn i sin egen organisation utövar kommunens miljöstrateg, med sin organisatoriska placering hos kommunstyrelsen, miljöbalkstillsyn över räddningstjänsten.

Länsstyrelsen vill understryka vikten av att kommunen även fortsättningsvis organiserar sin myndighetsutövning med bl.a. tillsynsverksamhet på ett sätt som säkerställer objektiviteten och undanröjer risk för jävsituationer.

Rättstillämpning

Kommunen har god ordning på diarietföring av inkommande ärenden genom sina miljöassistenter. Förvaltningen har två assistenter som kan gå omlopp varför inga ärenden blir liggande utan diarietföring. Även handläggare har utbildning i diarietföring och kan genomföra denna uppgift om det blir nödvändigt.

Myndighetsförelägganden och beslut kommuniceras av handläggarna själva i enlighet med kraven i förvaltningslagen.

Länsstyrelsen vill rekommendera kommunen att regelbundet ta del av kraven i kommunallagen, förvaltningslagen och viteslagen med flera förvaltningsrättsliga lagar vilka ur rättsäkerhetssynpunkt är viktiga lagstiftningar för en myndighet att hålla sig ajour med. Länsstyrelsen anser att all personal och även nämndens ledamöter ska ha goda förvaltningsmässiga kunskaper.

Miljö kvalitetsmål och folkhälsomål

Länsstyrelsen noterar att de nationella och regionala miljö kvalitetsmålen endast på ett ringa sätt har påverkat kommunens tillsynsplanering vilket Länsstyrelsen rekommenderar kommunen att fortsättningsvis låta göra i ökad utsträckning. Länsstyrelsen konstaterar att miljö kvalitetsmålen inte heller i någon större utsträckning är styrande i beslut som rör miljö- och hälsoskydd. Miljö kvalitetsmålen och Folkhälsomålen bör dessutom bli mer politiskt kända.

Tillsynsvägledning

Kommunens önskemål om tillsynsvägledning omfattar behov av juridisk vägledning samt fortsatt vägledning i tillsynsarbetet med förorenad mark. Vidare önskas vägledning beträffande verkstäder och kemikalier.

Catharina Ekelund

Monica Eurenus

Kopia till:

Kommunstyrelsen i Åre kommun

Guðrún Törnström, Socialstyrelsen, 106 30 Stockholm (kopia av rapport, frågeformulär och kommunens svar)

Akten, CE, ME

Livsmedel

Länsstyrelsen
Jämtlands län
Veterinära frågor
Anders Norling
063-14 61 66

RAPPORT

Datum
2009-10-19

Dnr (anges vid skriftväxling)
281-552-09

Åre Kommun
Miljö- bygg- och räddningsnämnden
Box 201
830 05 JÄRPEN

Revision av Åre kommuns livsmedelskontroll (1 bilaga)

Den 9 juni 2009 besökte länsstyrelsen Åre kommun, miljö- bygg- och räddningsnämnden, för att utvärdera nämndens offentliga kontroll och övriga tillsynsverksamhet enligt livsmedelslagen och tillämpliga EG-förordningar. Kontrollen av dricksvatten utvärderades inte specifikt.

I bifogade rapport till livsmedelsverket redovisar länsstyrelsen sina observationer och bedömningar avseende de reviderade delarna av nämndens kontrollverksamhet. Länsstyrelsen redovisar också rekommendationer till nämnden om åtgärder, som länsstyrelsen bedömer är motiverade.

Medverkande från kommunen och länsstyrelsen framgår av rapporten.

Bakgrund

Sedan 2007 har länsstyrelserna ett uppdrag i regleringsbrevet att revidera kommunernas livsmedelskontroll.

I enlighet med gemensam lagstiftning inom EU för området livsmedelssäkerhet ska de behöriga myndigheternas, i detta fall berörd kommunal nämnds, offentliga kontroll av livsmedelskedjan revideras d.v.s. systematiskt och oberoende undersökas för att avgöra om verksamheter och resultat överensstämmer med planerade åtgärder och om åtgärderna har genomförts på ett effektivt sätt och är lämpliga för att nå målen.

Målet för kontrollverksamheten har i Sveriges fleråriga kontrollplan (2009-2012) för livsmedelskedjan formulerats så här:

Konsumenterna har trygga livsmedel, förtroende för kontrollverksamheten och en god grund för val av produkt. Intressenterna har tilltro till kontrollen. De ansvariga myndigheterna samverkar, kontrollen är riskbaserad, rättssäker, effektiv och ändamålsenlig.

Lagstöd

Revisionen har utförts i enlighet med Kommissionens beslut 2006/677/EG om riktlinjer för utförande av revisioner och med stöd av livsmedelslagen (2006:804), och föreskrifter meddelade med stöd av lagen, Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 178/2002, 854/04 och 882/2004, samt den nationella kontrollplanen "Sveriges fleråriga kontrollplan för livsmedelskedjan 2009-2012.

Uppföljning av tidigare inspektioner

Livsmedelsverket har under det senaste året genomfört normerande inspektioner i Åre kommun avseende naturligt mineralvatten och fiskanläggningar och har då konstaterat flera, i vissa fall allvarliga, avvikelser i nämndens livsmedelskontroll bestående av bl.a. otillräckliga dokumenterade rutiner för kontrollarbetet, otillräcklig kontrollfrekvens och brister i kontrollmetodik. Livsmedelsverket har också noterat otillräckliga resurser.

Nämnden har redovisat vidtagna eller planerade åtgärder i svar till livsmedelsverket.

Underlag för Länsstyrelsens slutsatser

Inför revisionsbesöket har länsstyrelsen granskat dokument, som nämnden tillhandahållit. Dokumenten har varit bl. a. delegationsordning, verksamhetsplan, tillsynsplan och behovsinventering. Vid revisionsbesöket har länsstyrelsen, med dokumenten som underlag, analyserat nämndens verksamhet genom samlad intervju med kommunens representanter och handläggningsrutiner har granskats genom insyn i elektroniska och fysiska handlingar.

Revisionen har inte innefattat besök på någon livsmedelsanläggning.

Slutsatser och omdömen

Av genomgången med nämndens politiker och tjänstemän vid besöket och granskningen av de handlingar som presenterats i förväg och under besöket har länsstyrelsen dragit vissa slutsatser om hur Åre kommun uppfyller de krav som kan ställas på en offentlig kontrollmyndighet inom livsmedelsområdet.

Länsstyrelsen har funnit att nämnden har förstärkt resurserna och börjat upprätta dokumenterade rutiner. Länsstyrelsen bedömer att kommunen har en i princip ändamålsenlig organisation för att utöva en oberoende kontrollverksamhet och att nämnden har god kännedom om sina kontrollobjekt samt att den gjort en relevant riskklassificering av dessa. Länsstyrelsen bedömer också att nämnden har tillgång till en tillräcklig mängd personal med tillfredsställande kompetens för kontrollarbetet. Länsstyrelsen noterar dock att de nuvarande personalresurserna till viss del är tillfälliga och att det saknas en samlad plan för kompetensutveckling.

Länsstyrelsen har noterat avvikelser när det gäller planeringsdokumenten för den officiella livsmedelskontrollen. Länsstyrelsen har också noterat avvikelser i vissa avseenden när det gäller genomförandet av kontrollen. Avvikelseerna är utförligare redovisade i den bifogade rapporten.

Rekommendationer

Länsstyrelsen rekommenderar miljö- bygg- och räddningsnämnden i Åre kommun att:

- Tillförsäkra sig fortsatt tillräckliga resurser för att bedriva en förebyggande och riskbaserad livsmedelskontroll, som svarar mot de beräknade behoven. Nämnden bör optimera uttaget av kontrollavgifter för att täcka kostnaden för den offentliga kontrollen.
- Upprätta en flerårig kontrollplan för den offentliga livsmedelskontrollen enligt kontrollförordningen. Planen bör vara baserad på riskanalys och fastställd kontrollavgift för varje enskilt kontrollobjekt och ange vilken verksamhet i det samlade tillsyns- och kontrollarbetet, som är finansierad med kontrollavgifter. En riskbaserad kontroll medger flexibla intervaller.
- Fortsätta att utveckla förvaltningens arbetsmetoder, handläggnings- och dokumentationsrutiner samt upprätta dokumenterade planer för kompetensutveckling.

Länsstyrelsen
Jämtlands län
Veterinära frågor

Handlingsplan

Länsstyrelsen anmodar miljö- bygg- och räddningsnämnden att redovisa en plan för de åtgärder nämnden avser att genomföra med anledning av länsstyrelsens rekommendationer. Länsstyrelsen önskar ta del av en sådan plan före årets slut. Länsstyrelsen kommer därefter att överlämna en slutrapport till livsmedelsverket.

Anders Norling
länsveterinär

Rapport

2009-11-03

Rapport till Livsmedelsverket om utförd revision av lokal livsmedelskontroll

Revision i enlighet med förordning (EG) nr 882/2004, artikel 4.6 samt Regeringens regleringsbrev.

☒ Preliminär rapport ☐ Slutrapport ☐ Uppföljande rapport

Myndighet:	Miljö- bygg- och räddningsnämnden
Kommun/kommuner:	Åre kommun
Genomförandedatum:	9 juni 2009

Slutsatser från revisionen

Inför eller i samband med revisionsbesöket har länsstyrelsen fått tillgång till följande dokument:

Verksamhetsplan 2008-2010 för miljö- bygg- och räddningsnämnden

Verksamhetsplan 2009-2011 för miljö- bygg- och räddningsnämnden

Tillsynsplan för 2009

Listor över kontrollobjekt

Behovsanalys för 2009

Delegationsordning

Plan för upprättande av dokumenterade rutiner

Exempel på dokumenterade rutiner

Dokument från av länsstyrelsen utvalda ärenden

Revisionen har omfattat granskning av dokumenten och intervjuer med kommunens representanter vid revisionen

Länsstyrelsen har funnit en god ordning och höga ambitioner hos nämnden och inom förvaltningen.

Tidigare otillräckliga resurser för offentlig livsmedelskontroll har under året åtgärdats med förstärkning, som dock är tillfällig. Länsstyrelsen vill fästa uppmärksamhet på detta och rekommenderar nämnden att tillförsäkra sig fortsatt tillräckliga resurser.

Länsstyrelsen har under revsionen fört en diskussion om planeringsunderlagens ändamålsenlighet, när det gäller att specifikt koppla behovsanalys, resursbehov och avgifter till planerad offentlig livsmedelskontroll och att skilja ut dessa insatser från övrig livsmedelskontroll inom förvaltningen. Länsstyrelsen bedömer att planeringsunderlagen inte är tillräckliga och ändamålsenliga.

Länsstyrelsen har noterat att nämnden påbörjat ett arbete med att ta fram dokumenterade rutiner för kontrollarbetet. Det återstod vid revisionstillfället att ta fram en hel del dokument. Länsstyrelsen noterar inte detta som en avvikelse utan förutsätter att planen fullföljs.

Länsstyrelsen har också granskat ett antal ärenden och funnit exempel på ändamålsenligt genomförande av

Rapport

2009-11-03

kontrollarbetet men också vissa avvikelser när det gäller genomdrivande av nödvändiga åtgärder och när det gäller tydlighet i kontrollrapporter. Länsstyrelsen rekommenderar nämnden att se över handläggningsrutiner i samband med att dokumenterade rutiner tas fram.

Revisionens omfattning	☐ Fullständig (enligt checklista) ☒ Ej fullständig. (fyll i nedan) Beaktade kontrollområden: ☐ Revisionen har innefattat ett besök på en livsmedelsanläggning Besöket var på en anläggning av typen:
Revisionsgrupp:	Länsveterinär Anders Norling och handläggaren Lena Råghall
Deltagare vid revisionen:	Olle Olovsson, ordförande i nämnden Leif Lundholm, vice ordförande Olof Wallgren, förvaltningschef Jasna Lindberg, inspektör Eva Svensson, inspektör Jennie Fälth, inspektör

Nämndens förutsättningar

Personella resurser

Förordning (EG) nr 882/2004, artikel 3, 4.2.c och 6.a,b
(Hädanefter, om annat inte uppges, anges enbart artiklarna när det gäller ovanstående förordning.)

Ingen avvikelse ☒ Avvikelse ☐ Allvarlig avvikelse ☐ Ej granskad ☐

Observationer som ligger till grund för bedömningen

Länsstyrelsen har granskat objektregister, behovsanalys för 2009 och tillsynsplan för 2009. Under samtal vid revisionstillfället har nämnden och förvaltningen redovisat sin egen bedömning av resurserna. Nämnden bedöms ha tillgång till de personella resurser, som behövs för den offentliga livsmedelskontrollen. Förvaltningschefen påpekade, att även om nämnden saknar ca 500 timmar per år, så är det möjligt att säkerställa att bristen inte går ut över det tvingande offentliga kontrollarbetet.

Rapport

2009-11-03

Avvikelsebeskrivning
Länsstyrelsens rekommendationer

Kompetens	Artikel 4.2.c och 6.a,b
Ingen avvikelse ☒ Avvikelse ☐ Allvarlig avvikelse ☐ Ej granskad ☐	
Observationer som ligger till grund för bedömningen	
Resurserna är fördelade på flera personer med deltidstjänst och delvis skilda sakansvar eller fokus. Personalen har varierande kompetenser som kompletterar varandra och som sammantaget bör vara ändamålsenliga. Kompetensutveckling uppgavs vara ett personligt ansvar.	
Avvikelsebeskrivning	
Länsstyrelsen beskriver inte förutsättningarna som en avvikelse, men vill ändå peka på att det är ett sårbart arrangemang med en flerhövddad personalresurs där inte var och en genom sin grundutbildning har den samlade livsmedelsinspektörens kompetens.	
Länsstyrelsens rekommendationer	
Länsstyrelsen rekommenderar nämnden att upprätta en plan för kompetensutveckling, för att det inte skall bero på den enskilde att den samlade kompetensen utvecklas och vidmakthålls och för att sårbarheten skall minska.	

Juridiska befogenheter	Artikel 4.2.c, 54.1 och 55.1 med hänv. till 17.2 sista stycket i förordning (EG) nr 178/2002
Ingen avvikelse ☒ Avvikelse ☐ Allvarlig avvikelse ☐ Ej granskad ☐	
Observationer som ligger till grund för bedömningen	

Rapport

2009-11-03

Länsstyrelsen har granskat nämndens delegationsordning, senast reviderad den 11 december 2008. Av detta dokument och av nämndens framförda synpunkter vid revisionen framgår att oftast handläggande inspektör och ibland förvaltningschef äger rätt att fatta viktiga beslut i det löpande kontrollarbetet. Länsstyrelsen bedömer att organisationen har nödvändiga juridiska befogenheter.

Länsstyrelsen har inte heller funnit något som talar för att nämnden, som ytterst kontrollansvarig, har sina befogenheter inskränkta. Kommunfullmäktige uppgavs visserligen ha beslutat om vissa marginella nedsättningar av kontrollavgifter. Länsstyrelsen bedömer dock inte att detta i praktiken begränsat nämndens förutsättningar att utöva en ändamålsenligt offentlig kontroll.

Avvikelsebeskrivning

Länsstyrelsens rekommendationer

Jäv/opartiskhet/intressekonflikt

Artikel 4.2.b och 4.4

Ingen avvikelse ☒

Avvikelse ☐

Allvarlig avvikelse ☐

Ej granskad ☐

Observationer som ligger till grund för bedömningen

Samtal vid revisionstillfället ger en trovärdig bild av att nämnden och tjänstemännen har en tillfredsställande ambition och förmåga att undvika jäv och intressekonflikter.

Avvikelsebeskrivning

Länsstyrelsens rekommendationer

Rapport

2009-11-03

Finansiering	Artikel 26 och 27.4.a samt 3 § SFS 2006:1166
Ingen avvikelse ☒ Avvikelse ☐ Allvarlig avvikelse ☐ Ej granskad ☐	
Observationer som ligger till grund för bedömningen	
Granskning av tidigare nämnda dokument och samtal vid revisionen talar för att nämnden har en tillfredsställande finansiering av den offentliga livsmedelskontrollen. Förvaltningschefen uppgav att den samlade verksamheten har ca 85 % kostnadsteckning, att en dryg miljon i livsmedelskontrollavgifter faktureras årligen, vilket motsvarar ca 1550 kontrolltimmar, som också överensstämmer med den planerade kontrollverksamheten. Kontrollavgiften uppgavs bli fakturerad först efter att kontrollinsatser genomförts.	
Avvikelsebeskrivning	
Att inte debitera kontrollavgifter förrän kontrollen utförts uppfattas säkert av många som en anständig och rimlig princip. Detta förutsätter dock att kontroller görs varje år. I annat fall innebär det ett avsteg från kravet på att alla livsmedelsföretag skall betala en årlig kontrollavgift. Länsstyrelsen noterar inte detta som en avvikelse eftersom nämnden inte har uppgett att principen resulterat i att vissa företag aldrig betalade avgifterna. Om planerade kontroller inte hinner utföras finns en risk för uteblivna kontrollavgifter.	
Länsstyrelsens rekommendationer	
Länsstyrelsen rekommenderar nämnden att upprätta fleråriga kontrollplaner för de enskilda kontrollobjekten, för att motivera och säkerställa årliga kontrollavgifter.	

Utrustning/utrymmen	Artikel 4.2.d
Ingen avvikelse ☐ Avvikelse ☐ Allvarlig avvikelse ☐ Ej granskad ☒	
Observationer som ligger till grund för bedömningen	
Dessa resurser blev inte tillräckligt diskuterade eller granskade. Med en kompletterande redovisning av vilka lokaler och andra faciliteter för provtagning och förvaring av prover och ev. beslagtagna livsmedel förvaltningen disponerar kan länsstyrelsen pröva även detta.	
Avvikelsebeskrivning	

Rapport

2009-11-03

Länsstyrelsens rekommendationer

Provtagnings- och laboratoriekapacitet

Artikel 4.2.c

Ingen avvikelse ☐ Avvikelse ☐ Allvarlig avvikelse ☐ Ej granskad ☒

Observationer som ligger till grund för bedömningen

Samma som ovan. Har kommunen avtal med något särskilt lab.? Provtagningsprinciper och provtagningskompetens? Kompetens att bedöma provsvar?
Efter revisionen har nämnden meddelat att man har ett avtal med ALcontrol.

Avvikelsebeskrivning

Länsstyrelsens rekommendationer

Dokumenterade rutiner

Bilaga II, kap II med hänvisning till artikel 8.1

Ingen avvikelse ☒ Avvikelse ☐ Allvarlig avvikelse ☐ Ej granskad ☐

Observationer som ligger till grund för bedömningen

Nämnden har den 23 januari 2009 upprättat en detaljerad plan för att ta fram dokumenterade rutiner. Ansvaret har fördelats på inspektörerna. Länsstyrelsen har tagit del av exempel på till synes utmärkta och ändamålsenliga dokumentmallar. Flera mallar återstår att ta fram, men länsstyrelsen är mycket positiv till det systematiska arbete, som pågår.

Rapport

2009-11-03

Avvikelsebeskrivning

För att frågan inte skall förbises vid en senare revision noteras här att en del dokumenterade rutiner, instruktioner och mallar för rapportskrivning fortfarande saknas. Länsstyrelsen har också funnit att dokumenterade rutiner är väl motiverade.

Länsstyrelsens rekommendationer

Länsstyrelsen understryker att det är angeläget att det inledda arbetet med att ta fram dokumenterade rutiner fullföljs. Detta påpekande görs bl.a. mot bakgrund av att arbetet är fördelat på inspektörerna och att resursförstärkningen detta år enligt uppgift är tillfällig.

Anläggningsregister

Artikel 31.1.b och 31.2.f

Ingen avvikelse ☒

Avvikelse ☐

Allvarlig avvikelse ☐

Ej granskad ☐

Observationer som ligger till grund för bedömningen

Länsstyrelsen har tagit del av utdrag ur register över kontrollobjekten och även genom förevisning fått inblick i den elektroniska journalföringen över kontrollarbetet. Åre kommun använder sig av systemet ECOS. Länsstyrelsen bedömer att nämnden har en tillfredsställande registerhållning.

Avvikelsebeskrivning

Länsstyrelsens rekommendationer

Rapport

2009-11-03

Nämndens genomförande och uppföljning

Planeringsunderlag

Artikel 3, 4.2.a

Ingen avvikelse ☒

Avvikelse ☐

Allvarlig avvikelse ☐

Ej granskad ☐

Observationer som ligger till grund för bedömningen

Länsstyrelsen har granskat planeringsunderlag och andra presenterade dokument samt vid revisionstillfället genomfört gemensamma samtal och intervjuer med de medverkande. Länsstyrelsen har tagit del av en sammanfattning av nämndens behovsanalys och finner grund att förutsätta att den baserar sig på individuella analyser av varje kontrollobjekt.

Avvikelsebeskrivning

Nämnden bedöms ha tillräckligt underlag för att kunna planera en riskbaserad offentlig kontroll

Länsstyrelsens rekommendationer

Verksamhetsplan

Se kap 3.3.2 i vägledningen "Revision av lokal livsmedelskontroll"

Ingen avvikelse ☐

Avvikelse ☒

Allvarlig avvikelse ☐

Ej granskad ☐

Observationer som ligger till grund för bedömningen

Länsstyrelsen har granskat planeringsunderlag och andra presenterade dokument samt vid revisionstillfället genomfört gemensamma samtal och intervjuer med de medverkande. Vidare har länsstyrelsen tagit del av rapporter från livsmedelsverkets normerande inspektioner avseende naturligt mineralvatten oktober 2008 och avseende fiskanläggningar mars 2009.

Avvikelsebeskrivning

Nämndens planeringsunderlag består av objektregister, behovsanalys, en rullande treårig övergripande verksamhetsplan och en tillsynsplan. Länsstyrelsen bedömer att objektregister och behovsanalys är ändamålsenliga.

Verksamhetsplanen är ett mycket övergripande dokument där nämndens ambitionsyttring för hela förvaltningsområdet kopplas till kommunens politiska visioner. Planen berör inte den offentliga livsmedelskontrollen. Tillsynsplanen beskriver under särskild rubrik den samlade livsmedelstillsynen inklusive kontrollen enligt kontrollförordningen. Texten förefaller inte uppdaterad då den delvis beskriver ett par år gamla förutsättningar. Planen redovisar resurser, planerade insatser och prioriteringar. Planen har trots det en otydlighet i strukturen, som gör det svårt att förvissa sig om en överensstämmelse mellan kontrollbehov, disponibla kontrollavgifter och planerade kontrollinsatser. Planen redovisar en brist av tillsynstid på 636 timmar, men det framgår inte huruvida detta drabbar offentlig kontroll av den ena eller andra kategorin kontrollobjekt. Det finns ingen särskild kontrollplan för den offentliga kontrollen enligt kontrollförordningen, ingen specifik plan för kontroll av animalieanläggningar och inga fastställda individuella kontrollplaner för de enskilda kontrollobjekten.

Rapport

2009-11-03

Länsstyrelsens rekommendationer

Länsstyrelsen rekommenderar nämnden att se över de nuvarande styrdokumenterna och utöver dessa upprätta en gärna flerårig specifik verksamhetsplan för den offentliga livsmedelskontrollen, eller för tydlighetens skull en kontrollplan. Planen, som bör beskriva principerna för nämndens offentliga livsmedelskontroll, kan också med fördel särskilt beskriva planerade insatser i 853-anläggningar. Dessa kontroller bör vara prioriterade. Det bör också gå att i planen finna en återkoppling till planerade insatser i varje enskild anläggning. Kontrolltiden, för vilken årliga avgifter erläggs, kan ju fördelas över mer än ett verksamhetsår och ett sådant förfarande bör kunna följas upp i en dokumenterad plan. I den allmänna tillsynsplanen kan liksom nu övriga verksamheter som information och allmän livsmedelstillsyn beskrivas.

Genomförande av offentlig kontroll

Denna typ av uppföljningar sker för närvarande inom ramen för Livsmedelsverkets normerande kontroll. Kan genomföras av länsstyrelsen om tillräcklig kompetens för detta finns.

Ingen avvikelse ☐

Avvikelse ☒

Allvarlig avvikelse ☐

Ej granskad ☐

Observationer som ligger till grund för bedömningen

Länsstyrelsen har granskat planeringsunderlag och andra presenterade dokument samt vid revisionstillfället genomfört gemensamma samtal och intervjuer med de medverkande. Vidare har länsstyrelsen tagit del av rapporter från livsmedelsverkets normerande inspektioner avseende naturligt mineralvatten oktober 2008 och avseende fiskanläggningar mars 2009. Vid den senare inspektionen medverkade länsstyrelsen genom länsveterinär Anders Norling. Livsmedelsverkets omdömen om nämndens offentliga kontrollverksamhet skiljer sig delvis i de båda rapporterna, men båda rapporterna har framfört viss kritik mot nämndens genomförande av offentlig kontroll.

Förutom specifik kritik rörande kommunens kontroll av en anläggning för naturligt mineralvatten påtalade SLV vid den första normerande inspektionen att kommunen saknade dokumenterade rutiner för livsmedelskontroll, men att framtagandet av sådana påbörjats. SLV har sedermera meddelat att kommunen lämnat tillfredsställande svar om åtgärder.

Vid den normerande kontrollen av fisk-området noterade SLV ett antal avvikelser. Allmänt påpekades att nämnden saknar en specifik kontrollplan för animaliska anläggningar (853-anläggningar) och dokumenterade kontrollinstruktioner och kontrollmallar. Dessutom noterades otillräckliga resurser för ett relevant kontrollarbete. Kommunen har senare yttrat sig till SLV och redovisat planerade åtgärder, som SLV funnit vara tillfredsställande. Länsstyrelsen, som således deltog vid den normerande kontrollen, knyter i detta revisionsuppdrag an till livsmedelsverkets noteringar och kommunens kommentarer.

Länsstyrelsen har i vid revisionstillfället granskat ett antal ärendeakter.

Rapport

2009-11-03

Avvikelsebeskrivning

Livsmedelsverkets normerande kontroller har visat att det i en del fall har funnits brister i handlägningsrutinerna och när det gäller att driva igenom lämpliga åtgärder hos livsmedelsföretag. Nämnden har i sina yttranden presenterat åtgärder man vill genomföra för att förbättra arbetet. Bl. a. pågår ett arbete för att skapa dokumenterade rutiner även om detta ännu inte är genomfört fullt ut.

Länsstyrelsen har också funnit exempel på inspektionsrapporter och annat i handläggningen av enskilda ärenden, som visat på otydlighet när det gäller krav och uppföljning. I vissa kontrollrapporter eller beslut finns såväl listor på påvisade brister och preciserade krav som sammanfattande omdömen att inga allvarliga brister har påvisats. Krav har också framförts i kontrollrapporter, som eftersom de inte utgör beslut inte kan överklagas. Det är svårt att driva igenom nödvändiga åtgärder om budskapen från myndigheten är otydliga. Det är inte heller rättssäkert att ställa krav utan att formulera tydliga beslut.

Länsstyrelsens rekommendationer

Med hjälp av dokumenterade rutiner, arbetsinstruktioner och mallar för rapportskrivning bör nämnden kunna vidareutveckla och vid behov förbättra ärendehandläggning, så att kontrollarbetet blir effektivt, rättssäkert och ändamålsenligt.

Enhetlig kontroll

Artikel 4.4

Ingen avvikelse ☐

Avvikelse ☒

Allvarlig avvikelse ☐

Ej granskad ☐

Observationer som ligger till grund för bedömningen

Se ovan

Avvikelsebeskrivning

Av det som påpekats under genomförande av offentlig kontroll följer att nämndens kontrollverksamhet inte heller kan anses vara enhetlig.

Länsstyrelsens rekommendationer

Följer övriga rekommendationer om dokumenterade rutiner och utförande.

Rapport

2009-11-03

Uppföljning av offentlig kontroll	Artikel 8.3		
Ingen avvikelse ☐	Avvikelse ☐	Allvarlig avvikelse ☐	Ej granskad ☒
Observationer som ligger till grund för bedömningen			
Länsstyrelsen granskade vid revisionstillfället inte specifikt hur nämnden följer upp sitt eget kontrollarbete och vidtar åtgärder om bister upptäcks. Däremot noterade länsstyrelsen med tillfredsställelse att nämnden agerat med anledning av livsmedelsverkets påpekanden vid två normerande kontroller under det senast gångna året.			
Avvikelsebeskrivning			
Länsstyrelsens rekommendationer			

Insyn/sekretess/”förvaltningsrätt”			
Kontrollrapporter	Artikel 9		
Ingen avvikelse ☐	Avvikelse ☐	Allvarlig avvikelse ☐	Ej granskad ☒
Observationer som ligger till grund för bedömningen			
Avvikelsebeskrivning			
Länsstyrelsens rekommendationer			

Rapport

2009-11-03

Beslut	Artikel 54.3 och Förvaltningslagen		
Ingen avvikelse ☐	Avvikelse ☐	Allvarlig avvikelse ☐	Ej granskad ☒
Observationer som ligger till grund för bedömningen			
Avvikelsebeskrivning			
Länsstyrelsens rekommendationer			

Insyn	Artikel 7		
Ingen avvikelse ☐	Avvikelse ☐	Allvarlig avvikelse ☐	Ej granskad ☒
Observationer som ligger till grund för bedömningen			
Avvikelsebeskrivning			
Länsstyrelsens rekommendationer			

Plan, bygg, strandskydd och fornlämningar

SAMMANFATTNING

Länsstyrelsens tillsyn över planering och byggande, strandskydd och fornlämningar

Länsstyrelsen har enligt 1 kap 8 § plan- och bygglagen (1987:10) tillsyn över plan- och byggnadsväsendet i länet. Samtidigt är länsstyrelsen en av de myndigheter som enligt 26 kap 3 § miljöbalken (1998:808) skall ha tillsyn över att syftet med miljöbalken och de föreskrifter som meddelats med stöd av balken säkerställs. Enligt 1 kap 1 § i kulturminneslagen (1988:950) är det en nationell angelägenhet att skydda och vårda vår kulturmiljö. Länsstyrelsen har enligt 2 § i denna lag tillsyn över kulturminnesvården i länet.

Tillsynen över plan- och byggnadsväsendet har i första hand inriktats på de områden där länsstyrelsen fått särskilda tillsynsuppdrag av regeringen. Länsstyrelsen har fått i uppdrag av regeringen att samverka med Boverket i en kartläggning av hur kommunerna organiserat och resurssatt sitt arbete med planering och byggande. Regeringen har även gett länsstyrelsen i uppdrag att följa upp kommunernas översikts- och detaljplanearbete och hur planerna kommit till användning i efterföljande beslut. För denna kartläggning av organisation och resurser samt uppföljning av kommunens fysiska planering genomförde Länsstyrelsen hösten 2008 en enkätundersökning i länets kommuner. Enkäten har använts för som underlag för årets tillsyn över plan- och byggnadsväsendet i kommunen.

År 2008 påbörjade regeringen en bredare satsning på kompetensutveckling i syfte att förbättra tillämpningen av plan- och bygglagstiftningen. I inledningsskedet riktar sig denna kompetensutveckling till länsstyrelserna men kommer i ett senare skede även att omfatta kommunerna.

Inom byggområdet har länsstyrelsen i uppdrag att redovisa hur kommunerna vid tillståndsprövning och vid kontroll och tillsyn enligt plan- och bygglagen har uppmärksammat och verkat för att kraven på energieffektivisering vid byggande ska få genomslag i den byggda miljön.

Tillsynen inom miljöbalkens område har huvudsakligen koncentrerats till frågor som rör strandskyddet och de nya regler för detta som trädde ikraft den 1 juli 2009.

Tillsynen inom kulturminneslagen har koncentrerats till hur kommunen i sin ärendehantering bevakar skyddet av fornlämningar.

Enligt Länsstyrelsens bedömning finns i kommunen kompetens inom de områden som omfattas av tillsynen. För planläggning och handläggning av bygglov och bygganmälningar bedömer kommunen att resurserna behöver förstärkas. Länsstyrelsen delar denna bedömning mot bakgrund av den omfattande byggverksamheten i kommunen och de krav som ställs på att bevaka att samhällskraven blir uppfyllda i byggandet samt de nya strandskyddsbestämmelserna med utökade arbetsuppgifter för kommunen.

Tillsyn över planering och byggande, strandskydd och fornlämningar

Länsstyrelsens tillsyn i Åre kommun den 18 september 2009 enligt plan- och bygglagen, miljöbalken och fornminneslagen.

Närvarande från Åre kommun: Per Breidfors, bygglovschef, Leif Lundholm, vice ordförande miljö- bygg- och räddningsnämnden, Olle Olovsson, ordförande miljö- bygg- och räddningsnämnden, Björn Reutersvärd, stadsarkitekt och Olof Wallberg, miljö- och förvaltningschef.

Närvarande från Länsstyrelsen: Olle Lundgren, länsarkitekt, Britt-Mari Nordstrand, lantmätare, Bo Hamberg, byggnadsingenjör och Johan Looock, antikvarie.

BAKGRUND

Tillsynen över plan- och byggnadsväsendet, strandskyddet och fornlämningar m.m. har skett inom ramen för den samlade tillsyn som Länsstyrelsen genomfört i kommunen under året.

Länsstyrelsens tillsyn över plan- och byggnadsväsendet skall bidra till en ändamålsenlig och enhetlig tillämpning av de lagar som reglerar planering och byggande och därigenom medverka till en god kvalitet i planeringsprocessen och planläggningen. Samtidigt skall tillsynen medverka till att en god kvalitet uppnås i byggande och förvaltning. Som underlag för tillsynen har använts 2008 års enkät över plan- och byggnadsväsendet i kommunen.

Tillsynen över strandskyddet skall bidra till en bättre efterlevelse av reglerna och till att miljö-kvalitetsmålen nås. Tillämpningen av de nya strandskyddsbestämmelserna har varit en viktig del i tillsynen.

Tillsynen över fornlämningar m.m. syftar främst till att säkerställa att fornminnesregistret används i kommunens ärendehandläggning.

TILLSYNEN ÖVER PLAN- OCH BYGGNADSVÄSENDET

De viktigaste planeringsfrågorna i kommunen idag är Åredalens, Storliens och Bydalens utveckling samt vindkraftsutbyggnaden. Den kommunomfattande översiktsplanen är från 1991 och är i behov av en allmän revidering/aktualisering för att kunna användas som underlag för kommande detaljplanläggning/bygglovgivning. I avvaktan på en aktualisering av översiktsplanen måste fördjupningar och tillägg göras till befintlig plan. Som underlag för vindkraftsutbyggnaden planerar kommunen att under hösten 2009 ställa ut ett tillägg till översiktsplanen med tema vindkraft.

Under perioden 2009.01.01 - 2009.09.18 har kommunen antagit 11 detaljplaner, varav 4 har antagits med enkelt planförfarande. Kommunen har under samma period fått in 410 ansökningar om bygglov.

Tillsynen över byggnadsväsendet har koncentrerats på hur kommunen vid sin tillståndsprovning och vid kontroll och tillsyn enligt 9 kap plan- och bygglagen har uppmärksammat och arbetat för att kraven i Boverkets byggregler på energihushållning i byggnader uppfylls.

Bygglovsprocessen med kommunens handläggning av bygganmälan, genomförandet av byggsamråd samt upprättande och granskning och beslut om kontrollplan har granskats. Granskningen visar att kommunen med hjälp av kontrollplanen bevakar att kraven på energihushållning i Boverkets byggregler uppfylls. Länsstyrelsen noterar att kommunen ställer samma energihushållningskrav på fritidshus (1-2 lägenheter) som på hus för permanentboende.

Plan- och byggkontoren är organiserade inom kommunens miljö- bygg och räddningsförvaltning. Inom resursområdet planering och byggande avsätter kommunen 1,5 tjänster till arbetet med översiktsplane frågor, 3,5 tjänster till detaljplane frågor samt 6,5 tjänster till bygglov/-tillsyn, klimat- och energirådgivning m.m. Enligt kommunens bedömning finns det ett behov av att förstärka resurserna till handläggningen av bygglov/bygганmälan och för att utöva byggtillsyn.

Enligt Länsstyrelsens bedömning säkerställer kommunen en rättssäker hantering av plan- och byggfrågor. Länsstyrelsen bedömer att det inom plan- och byggkontoren finns den kunskap och kompetens som krävs för att tillämpa energihushållningskraven.

Det råder en omfattande byggverksamhet inom kommunen och enligt kommunens bedömning finns det behov av utökade resurser för handläggningen av bygglov/- anmälan och för bygg-tillsyn. Mot bakgrund av satsningen som nu sker från centralt håll på att stärka tillsynen inom plan- och bygglagens område samt den omfattande byggverksamheten i kommunen delar Länsstyrelsen den bedömningen. Samtidigt finns enligt Länsstyrelsens bedömning ett behov av utökade resurser till översiktsplanarbetet.

TILLSYNEN ÖVER STRANDSKYDDET

T.o.m. den 30 juni 2009 har kommunen prövat 33 dispenser från strandskyddet efter delegation från Länsstyrelsen. Naturvårdsverket har inte överklagat någon av de strandskyddsdispenser som kommunen lämnat under året. Enligt Länsstyrelsen tycks Åre kommun, så vitt kan utläsas från ärendehandlingarna, göra rimliga bedömningar i sina beslut i strandskyddsärenden. Fr.o.m. den 1 juli 2009 får kommunerna, enligt den nya strandskyddslagstiftningen, upphäva strandskyddet i detaljplaner och ge dispens. Kommunen har lämnat 5 dispenser enligt den nya lagstiftningen.

Det är nödvändigt att kommunen i dispensärendena gör en egen bedömning av påverkan på djur- och växtliv, att tomtplatsavgränsningar görs, fri passage lämnas samt att särskilda skäl anges i varje enskilt ärende. Det bör även framgå att riksintresse friluftsliv och naturvård enligt 3 kap miljöbalken vägts in i bedömning om upphävande eller dispens från strandskyddet. Det är viktigt att den totala påverkan, på de habitat och arter som avses skyddas, bedöms. Med anledning av de nya strandskyddsreglerna avser kommunen att peka ut landsbygdsutvecklingsområden i ett tillägg till översiktsplanen.

När det gäller frågor om strandskydd i detaljplaneärenden är det av yttersta vikt att kommunen i ett tidigt skede låter utföra en naturvärdesbedömning (eller i mer naturintressanta miljöer även en mer omfattande naturinventering) av personer med specialistkompetens. Det ger kommunen ett bättre planeringsunderlag och underlättar när kommunen upphäver strandskyddet.

I dag har kommunen inte tillgång till den databas som visar växtplatser för sällsynta arter.

Mot bakgrund av de nya strandskyddsbestämmelserna och kommunens tydliga ansvar för tillsyn och arbete med att peka ut landsbygdsutvecklingsområden bedömer Länsstyrelsen att kommunen behöver resursförstärkning.

TILLSYVEN ÖVER FORNLÄMNINGAR M.M.

Fornlämningar är skyddade enligt 2 kap. kulturminneslagen. Åre kommun använder sig av Riksantikvarieämbetets fornminnesregister, FMIS, genom det s.k. Fornsök via Riksantikvarieämbetets hemsida för att kontrollera om planerade byggnader, detaljplaner m.m. berör några kända fornlämningar. Kommunen har meddelat att man är intresserad av att få FMIS som ett GIS-skikt i kommunens samlade planeringsunderlag, vilket skulle underlätta hanteringen. Kommunen har vidare meddelat att man är intresserad av utbildning inom området för att bl.a. lättare kunna bedöma fornlämningsområdets storlek. Enligt Länsstyrelsens bedömning vore det önskvärt med en förstärkning av kommunens resurser i form av antikvarisk kompetens.

Det är betydelsefullt att kommunen också känner till och beaktar övriga lagskyddade kulturminnen, såsom byggnadsminnen, kyrkor och kulturresevat. I Åre kommun finns i nuläget 21 byggnadsminnen, vilka skyddas enligt 3 kap. kulturminneslagen. Information om byggnadsminnen finns i länsstyrelsens planeringsunderlag, på länsstyrelsens hemsida samt i kulturmiljövårdens bebyggelseregister, som administreras av Riksantikvarieämbetet. I Bebyggelseregistret finns också mycket övrig bebyggelse inom kommunen registrerad. Kyrkor som invigts för gudstjänst i Svenska kyrkan och uppförts före 1940 omfattas av en särskild tillståndsplikt enligt 4 kap kulturminneslagen. Kommunen har uttryckt önskemål om att lagskyddade kyrkor införs i ett GIS-skikt. Kulturresevat skyddas enligt 7 kap. miljöbalken. I Åre kommun finns hittills inget kulturresevat.

Kommunen hanterar riksintressen för kulturmiljövårderna i framför allt översiktsplaner och detaljplaner. Länsstyrelsen och kommunen har genom åren fört kontinuerliga diskussioner om främst hanteringen av riksintresset Åredalen.

Olle Lundgren
Länsarkitekt

Britt-Mari Nordstrand
Lantmätare

Bo Hamberg
Byggnadsingenjör

Johan Loock
Antikvarie

Överförmynderi

Närvarande

Åsa Johansson, jurist, länsstyrelsen Jämtlands län
Eva Ekendahl, förvaltningshandläggare, länsstyrelsen Jämtlands län

Birgitta Alvskog, överförmyndare i Åre kommun
Meg Rothoff, handläggare, överförmyndaren i Åre kommun

Saken

Tillsyn av överförmyndaren i Åre kommun den 24 augusti 2009.

Länsstyrelsen kontrollerar att överförmyndarens mottagningstid är anslagen på kommunens officiella anslagstavla samt utanför överförmyndarens rum. Mottagningstiden är måndag – tisdag, torsdag – fredag kl. 8.00-12.30. På onsdagar finns personal på kansliavdelningen som sköter inkommande post med ankomststämpling och registrering samt eventuella förfrågningar på handlingar. Överförmyndaren finns tillgänglig på telefon och kan med kort varsel vara på kontoret.

Överförmyndaren arbetar 20 % och handläggaren arbetar 50 % med överförmyndarfrågor. Tiden anser de vara tillräcklig.

Kommunfullmäktige i Åre kommun har den 24 mars 2003 antagit delegationsordning för överförmyndaren Åre kommun. Den är reviderad av kommunstyrelsen den 11 juni 2009 och gäller fr.o.m. den 1 juli 2009, vilken överlämnas till länsstyrelsen.

Överförmyndaren och handläggaren deltar i länsträffarna. Man har även börjat med träffar för endast handläggare i länet. Vid dessa träffar kommer man att arbeta för gemensamma blanketter i länet, hemsida, mm.

Vid behov kontakter överförmyndaren jurist Eva von Schéele hos kommunförbundet.

Det är idag 10 114 kommuninnevärdare i Åre. Det finns 98 godmansärenden och 9 förvaltarensärenden. Det finns dessutom 70 förmyndarsärenden varav tre är medförmyndare.

Överförmyndaren använder datasystemet Wärna för diarieföring. Länsstyrelsen ger en allmän information om sekretessprövning. Länsstyrelsen överlämnar länsstyrelsens beslut den 12 mars 2009, dnr 107-3291-09 samt Kammarrättens i Sundsvall dom den 6 april 2009, mål nr 784-09 för kännedom. Vidare överlämnar länsstyrelsen vissa beslut av Justitieombudsmannen - JO avseende överförmyndarens verksamhet.

När behov av ställföreträdare initierats brukar överförmyndarens handläggning i normalfallet ta 2-3 veckor. Om det tar längre tid beror det i huvudsak på att det fattas något läkarintyg eller på tingsrättens handläggning.

Innan en ställföreträdare anlitas görs kontroll hos rikspolisstyrelsen, kronofogdemyndigheten, socialtjänsten och kommunens kundreskontra. Efter förordnandet skickas en skrivelse med information om uppdraget till gode männen/förvaltarna.

Granskningen av årsräkningarna sker genom avstämning mot förteckning eller föregående årsräkning, kontroll mot årsbesked och saldobesked, inkomstuppgifter mm. En fördjupad granskning görs av 10 % slumpvis utvalda årsräkningar där varje verifikat granskas. Det finns en del fel i årsredovisningarna, oftast felsummeringar, vilket överförmyndaren rättar med röd penna och signerar. Kommer det in en årsräkning som är ifylld med blyerts återsändes den till ställföreträdaren för att fyllas i med bläck. Under de senaste åren har överförmyndaren inte haft någon anmärkning i årsräkningarna.

Förvaltarskapen ses över årligen.

Länsstyrelsen delar överförmyndarens uppfattning att man ska ta tillvara huvudmannens intressen och inte de anhörigas i de fall dessa inte stämmer överens.

De flesta gode män har 1-2 uppdrag. Det finns dock en gode man som har 20 uppdrag p.g.a. att han arbetar heltid med sina uppgifter och att han anses lämplig framförallt på grund av sitt ekonomiska kunnande. Länsstyrelsen konstaterar att gällande rätt inte anger någon begränsning av antalet huvudmän som en ställföreträdare får ha. Överförmyndaren har att bedöma hur stort antal uppdrag en och samma företrädare klarar av utifrån ställföreträdarens erfarenhet och skicklighet.

Överförmyndaren har inte bytt ut någon god man/förvaltare på grund av visad olämplighet för uppdraget.

Inga anmälningar från enskilda om granskning av överförmyndaren har inkommit till länsstyrelsen under 2008.

Länsstyrelsen tar del av kommunens förvaring av akter.

Fyra slumpvis utvalda akter tas med för granskning.

Genomgång av medtagna akter

Akt 1

Den 12 oktober 2005 kom det in en ansökan om god man. Den har inte registrerats i dagboksbladet men den har fått nummer 1 i akten.

Den 14 oktober 2005 utgick skrivelse till Östersunds tingsrätt om ansökan om godmanskap. Den har inte registrerats i dagboksbladet men den har fått nummer 2 i akten.

Den 14 november 2005 inkom protokoll från Östersunds tingsrätt. Handlingen är upprättad hos tingsrätten den 11 november 2005. Den har registrerats den 11 november 2005 i dagboksbladet med nummer 0 men i akten har den nummer 3.

Som nummer 4 i akten ligger ett registerutdrag om ställföreträderskap men det är inte infört i dagboksbladet.

Härefter fr.o.m. den 13 mars 2006 i dagboksbladet och akten har handlingarna och åtgärderna registrerats som nummer ett och framåt.

Akt 2

Ingen anmärkning.

Akt 3

Ingående balans i årsräkning för 2007 stämmer inte överens med utgående balans i årsräkning för 2006. Ingående balans i årsräkning för 2008 stämmer inte överens med utgående balans i årsräkning för 2007.

Den 18 oktober och 1 november 2007 samt den 5 februari och den 7 mars 2008 lämnade överförmyndaren samtycke till uttag av bankmedel. Det framgår inte av akten eller av dagboksbladet att någon begäran om dessa uttag har kommit in.

Enligt dagboksbladet har överförmyndaren godkänt köpekontrakt för fastighetsförsäljning den 1 april 2008. I köpekontraktet har överförmyndaren antecknat att kontraktet godkänns, dock saknas datum vid signaturen. Det framgår inte att överförmyndaren berett ett av huvudmannens barn tillfälle att yttra sig innan samtycke läm-

nades. Något värderingsutlåtande fanns inte vid tiden för överförmyndarens godkännande.

Den 29 maj 2008 inkom gode mannen och förvaltaren med begäran om ersättning för renoveringsarbete på fastigheten. De begärde 36 000 kronor vardera. Ställföreträdarna anförde att fastighetens värde höjdes med cirka 400 000 kronor genom renoveringen, vilket också framgår av uppgift från mäklare som inkom den 23 maj 2008. Överförmyndaren beslöt den 10 juni 2008 om arvode till ställföreträdarna enligt begäran. Arvodet betalades av huvudmannen. Länsstyrelsen påpekar att renoveringsarbete inte omfattas av ställföreträdarnas uppdrag. Ställföreträdarna har därmed utfört arbetena i egenskap av privatpersoner. Ersättningen kan därför inte betalas genom arvode enligt 12 kap. 16 § föräldrabalken (1949:381), FB. En god man eller förvaltare har inte rätt att företräda huvudmannen, om det uppstår en fråga om rättshandling mellan huvudmannen och ställföreträdaren. Förvaltaren kan inte företräda huvudmannen gentemot sig själv. Överförmyndaren har inte förordnat god man enligt 11 kap. 2 § FB att företräda huvudmannen gentemot förvaltaren.

Det saknas överklagandehänvisning till arvodesbeslut upprättade den 29 februari, den 7 mars och den 10 juni 2008 samt den 2 april 2009.

Akt 4

Ingen anmärkning.

Slutliga synpunkter

Det är inte tillfredsställande att överförmyndaren godkänner årsräkningar där utgående balans inte överensstämmer med ingående balans påföljande år.

Länsstyrelsen har genom årets granskning av akter kunnat konstatera att de formella reglerna i FB har följts med undantag av åtgärderna i akt 3.

Trots dessa brister kan länsstyrelsen konstatera att handläggningen genomförs på ett noggrant sätt. Länsstyrelsen konstaterar även att ordningen i akterna är mycket god. Diarieföringen sköts på ett bra sätt och det är lätt att få en bra bild över vad som hänt i de olika ärendena.

Länsstyrelsen
Jämtlands län
Rättsfunktionen

Inspektionen förklaras vara avslutad. Nästa inspektion kommer att äga rum den 2 september 2010 kl. 10.00.

Eva Ekendahl

Kopia till

Överförmyndaren i Åre kommun

Kommunfullmäktige i Åre kommun

Kommunstyrelsen i Åre kommun

Rätts 3 ex.

Äldreomsorgsområdet

Verksamhetstillsyn av hemtjänsten och det särskilda boendet Skogsbygården i Kall, Åre kommun.

Länsstyrelsen har den 21-22 april 2009 genomfört en verksamhetstillsyn avseende hemtjänsten i Kall och det särskilda boendet Skogsbygården. Länsstyrelsen har granskat kvalitet och säkerhet för de äldre som har hemtjänst eller bor i ett särskilt boende. Vid besök i verksamheten har likartade frågor ställts till enhetschef, tre representanter från personalgruppen samt 6 brukare tre kvinnor och tre män. Länsstyrelsen granskade även 10 socialtjänstakter i verkställighet. Tillsynen avslutades med återföring och diskussion tillsammans med enhetschef, vård- och omsorgschef och två politiker. Tillsynen visar att Områdesstyrelsen i kallbygden, Åre kommun uppfyller lagstiftningen och dess intentioner i de delar som tillsynen avser.

Länsstyrelsen
Jämtlands län
Social tillsyn
Britt-Marie Hallin
063-14 63 21

Datum
2999-05-26

Dnr (anges vid skriftväxling)
701-3800-09

Åre Kommun
Områdesstyrelsen i
Kallbygden.
Kall Skogsbyn 12 G
830 05 Järpen

Tillsyn enligt 13 kap 2 § Socialtjänstlagen, (SoL) av hemtjänsten och särskilt boende i Kall, Åre kommun.

Beslut

Områdesstyrelsen i Kallbygden uppfyller lagstiftningen och dess intentioner i de delar som tillsynen avser.

Länsstyrelsen avslutar ärendet.

Bakgrund till tillsynen

Länsstyrelsen har enligt SoL tillsyn över socialtjänsten i länet. I tillsynsansvaret ingår bland annat att granska hur lagstiftningens intentioner och de nationella målen får genomslag i länets kommuner.

Länsstyrelsen har genomfört en verksamhetstillsyn avseende hemtjänsten och ett särskilt boende Skogsbygården i Kall, Åre kommun den 21-22 april 2009. Syftet med tillsynen var att granska kvalitet och säkerhet för de äldre som har hemtjänst eller bor inom det särskilda boendet.

Metod

Länsstyrelsen har ställt likartade frågor till enhetschef, representanter för personalgruppen samt brukare som har hemtjänst eller bor på det särskilda boendet. Frågorna handlade om bland annat om mål, trygghet, självbestämmande, delaktighet, ansvar, rättsäkerhet, samverkan och bemötande samt förhållningssätt.

Tillsynen genomfördes i form av:

- Intervju med enhetschef.
- Gruppintervju med tre personalrepresentanter.
- Intervju med 6 brukare, tre kvinnor och tre män.
- Granskning av 10 socialtjänstakter i verkställighet.

Tillsynen avslutades med återföring och diskussion tillsammans med enhetschef, vård- och omsorgschef och två politiker från områdesstyrelsen.

Redovisning av tillsynen

Inom enheten i Kall finns det både ett särskilt boende med 6 fullvärdiga lägenheter och ett hemvårdsområde. I nuläget är ca 20 personer som har insatser från hemtjänsten. Personalen som arbetar inom enheten har en hög formell kompetens, 10 av totalt 13 anställda har undersköterskeutbildning. Arbetet är fördelat så att det är särskild personal som arbetar inom boendet.

Enhetschefen som är sjukgymnast har nyligen börjat i Kall och har också kvar ansvar för en annan enhet inom kommunen. Hon uttrycker att hon känner stöd från vård- och omsorgschefen och de övriga i ledningsgruppen. Hon är i Kall en dag/vecka och är annars tillgänglig via telefon. Distriktssköterskan avlastar henne med korttidsrekrytering, fakturahantering etc. Personalen får ta ett stort eget ansvar och det framkommer vid intervjun att de anser att det vore bra om enhetschefen kunde vara på plats i Kall mer, alla fall i inledningsskedet.

Personalen känner till de övergripande målen för verksamheten som finns i verksamhetsplanen. Det finns även nedbrutna mål för verksamheten i Kall. Rutiner för fel och brister och Lex Sarah är nyligen reviderade och var kända av personalen.

Den sociala dokumentationen i verkställigheten är indelad i mappar med olika flikar för SoL och HsL. Den består av ett brukarkort där det framgår vilket bistånd den enskilde är beviljad samt bakgrund. Personalen upprättar sedan en individuell plan/genomförandeplan tillsammans med den enskilde. De använder sig också av levnadsberättelser och ankomstsamtal. Sammanfattande sociala journalanteckningar görs av enhetschefen. Det saknas dock brukarkort eller kopia på biståndsbeslutet avseende särskilt boende för de som bor på Skogsbygården.

Personalen arbetar med kontaktmannaskap och anser att det är tillräckliga resurser i hemtjänsten men att det kan variera inne i det särskilda boendet. Den bilden bekräftas av brukarna. Samtliga intervjuade äldre uppger att de är trygga med hemtjänsten och boendet. De är väldigt nöjda och anser att personalen tar hänsyn till hur de vill ha det i sitt hem. Det framkom även att samtliga brukare kände till och ibland också brukade besöka dagverksamheten.

Motivering med källhänvisning

I 3 kap 3 § SoL finns bestämmelser om kvalitet och kvalitetsarbete i socialtjänsten. I socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd SOSFS 2006:11 (S) föreskrivs att ett ledningssystem för det systematiska kvalitetsarbetet skall inrättas och att detta bland annat ska säkerställa att uppföljningsbara mål utifrån SoL fastställs och att det finns metoder för uppföljning och utvärdering av verksamhetens planering, genomförande, resultat och utveckling. Uppföljning och utvärdering bör göras utifrån bland annat hur väl verksamheten uppfyller lagstiftningens krav och de kommunala målen, hur väl verksamheten tillgodoser olika gruppers behov samt hur den enskilde och andra intressenter uppfattar kvaliteten i verksamheten.

Av 11 kap. 5 § SoL framgår att handläggning av ärenden som rör enskilda samt genomförande av beslut om stödinsatser, vård och behandling skall dokumenteras. Dokumentationen ska utvisa beslut och åtgärder som vidtas i ärendet samt faktiska omständigheter och händelser av betydelse. Handlingar som rör enskildas personliga förhållanden skall förvaras så att obehöriga inte får tillgång till dem. Enligt 3 kap. 3 § SoL ska nämndens insatser för den enskilde utformas och genomföras tillsammans med den enskilde eller dennes företrädare. Hur en beslutad insats praktiskt ska genomföras bör dokumenteras i en genomförandeplan.

Kjell Brickman
Socialdirektör

Britt-Marie Hallin
Socialkonsulent

Räddningstjänst och krishantering

Minnesanteckningar från tillsyns/uppföljningsbesök i Åre kommun 2009-09-14.

Deltagare:

Olle Olovsson	Ordförande i Bygg- miljö och räddningsnämnden
Leif Lundholm	Vice ordf. -"-
Olof Wallgren	Förvaltningschef
Eva Hellstrand	Kommunalråd
Anders Sigfridsson	Räddningschef
Eva Kristoferson	Säkerhetsstrateg
Per-Erik Magnusson	Kommunchef
Staffan Edler	Tillsynsförrättare, Länsstyrelsen

Staffan inleder med att berätta om länsstyrelsens uppdrag att utöva tillsyn över kommunens uppgifter enligt lagen om skydd mot olyckor och att följa upp kommunens uppgifter enligt krisberedskapslagstiftningen. I Länsstyrelsens uppdrag ingår även att samordna tillsynen och uppföljningen.

Länsstyrelsen kommer under hösten att samlat presentera resultatet av den tillsyn som samtliga verksamhetsområden på myndigheten genomfört mot kommunen.

Det dokument som skickats ut till kommunen kommer att ligga till grund för dagens diskussioner.

Risikanalys för räddningstjänst samt risk- och sårbarhetsanalys för krishantering.

Länsstyrelsen konstaterar att den riskanalys för räddningstjänst som finns är tio år gammal.

Kommunfullmäktige har uppdragit åt verksamheten att färdigställa en analys under 2009. Kommunen har som mål att ta fram ett helhetsdokument avseende risker och sårbarhet för alla verksamhetsområden. Som ett första led i arbetet har de interna uppdragen studerats med avseende på sårbarhet för störningar. De har delats in i tre olika "känslighetskategorier" med avseende på hur lång avbrottsid de kan tåla. Kategorierna är: < 3 timmar, 3 – 24 timmar, > 24 timmar.

De funktioner som tål mindre än 3 timmar har redovisats för de verksamhetsansvariga för beslut om vilka åtgärder som behövs för att säkra verksamheten i fråga.

Analysen behandlar också yttre händelse som olyckor, bränder och översvämningar.

Tidsplanen för arbetet är att det samlade dokumentet ska vara klart senast vid årsskiftet.

Handlingsprogram

Kommunen har ett fastställt handlingsprogram men ett nytt är förslag är framtaget.

I kommunens förslag till nytt handlingsprogram föreslås att deltidsstyrkan i Storlien ändras till räddningstvärn under tiden maj till september. Bl.a. har Länsstyrelsen starkt ifrågasatt den delen av förslaget till handlingsprogram. Handlingsprogrammet, som är återremitterat till nämnden, kommer att fastställas under 2009.

Under 2008 har ett tillfälligt avsteg från gällande handlingsprogram gjorts då beredskapsstyrkan tillfälligt omvandlades till ett tvärn. Anledningen till detta var brist på personal. Kommunen tror att utvecklingen i Storlien göra det lättare att organisera en beredskapsstyrka där.

I handlingsprogrammet behandlas också möjligheten att använda andra samhällsresurser än räddningstjänst, t.ex. hemtjänst, för att förbättra säkerheten för medborgarna.

Kommunen har en fastställd plan för krishantering. I planen finns en anpassad tjänstemannaorganisation som nyttjas vid extraordinära händelser.

Det finns ett stort behov av utbildning och övning för personalen i organisationen.

Kommunen har en treårsplan för övningar. Övningar har genomförts på teman som elstörning, tågolycka och pandemi. Av dessa har elstörningsövningen och pandemiövningen varit regionala övningar. I samband med Nato-konferensen genomfördes en övning på temat ”bombhot”.

Det har också inträffat verkliga händelser som ställt kommunens förmåga på prov. Bl.a. inträffade en bussolycka i Undersåker för något år sedan.

Kommunen har tillsammans med Norra Jämtlands räddningstjänst anskaffat särskild utrustning för räddning vid bussolyckor. Utrustningen förvaras i Östersund vars personal har fått utbildning på denna. Vid behov kan alltså både personal och utrustning rekvideras från Östersund.

Bedömning av förmågan

Kommunen anser att utan beredskapsstyrka i Storlien blir insatsförmågan är nedsatt.

Närmaste station är Åre men därifrån har man lång framkörningstid. I Meråker finns en räddningsstyrka men den har inte högre beredskap än ett räddningsvärn. Visserligen bedömer kommunen riskerna som relativt små sommartid men trafikintensiteten på E 14 kan dock utgöra en betydande risk.

För övrigt bedömer kommunen att förmåga inom räddningstjänsten är god. Samverkan med Norra Jämtlands räddningstjänst ger bl.a. genom det gemensamma ledningssystemet en mycket god ledningsförmåga. Ledningssystemet innebär att det lokalt finns en styrkeledare (brandförman) för varje räddningsstyrka. Kommunen har utöver styrkeledaren ett högre befäl centralt placerad i kommunen. Dessutom finns idag en chef i beredskap som, när Certusprojektet är fullbordat, kommer att ersättas med ett inre befäl. Det inre befälet kommer att ha befogenhet att t.ex. fördela om resurser mellan de kommuner som ingår i samarbetet.

De förändringar som genomförts är att beredskapsstyrkorna i Järpen och Åre minskats från 6 personer till 5.

Historiskt kom kravet på sex personer i Åres utryckningsstyrka av att den nya bebyggelse som etablerades i samhället kom att bli så höga att det var motiverat att ett höjdfordon med personal fanns med i utryckningsstyrkan. Syftet med detta var att det skulle vara möjligt att göra samtidig insats från två håll – rökdykning och insats via fönster eller balkong.

I handlingsprogrammet finns målsättning att inrätta en ”förstainsatsperson”. Detta är dock inte genomfört ännu.

När det gäller krishantering anser kommunen att deras förmåga är god.

Det finns dock flera institutioner som saknar reservkraft. Vid de anläggningar som har reservkraft görs provkörningar med alltför långa intervaller vilket medfört att det både saknas kunskap om hur de ska skötas och råder osäkerhet om funktionsduglighet.

Krisledningsorganisationen saknar ersättare på flera funktioner. Kommunen har för avsikt att komplettera organisationen under 2009.

Plan för krisinformation saknas. Kommunen kommer att upprätta en kommunspecifik kriskommunikationsplan med utgångspunkt från den länsplan som är under framtagande.

Kommunen har inget eget krishanteringsråd. Man anser att det är tillräckligt att det finns ett regionalt krishanteringsråd där kommunerna är representerade.

Olycksförebyggande verksamhet

Bränder i bostäder är enligt statistiken en vanlig företeelse. Detta framgår tydligt av den statistik som MSB (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap) tagit fram. Dessutom finns i landet det en tendens att bostadsbränder, trots brandvarnarkampanjer m.m. ökar. Kommunen har inte prioriterat bostäder när det gäller tillsyn.

När det gäller tillsyn gjorde kommunen under 2008 genomfördes 45 tillsynsbesök. Målet för 2009 har varit att fördubbla denna siffra men troligen kommer man inte att nå fler än 80. Bland de 80 besöken har även återbesök räknats in.

Inga förelägganden beslutades under 2008 men några är på gång för 2009.

För tillsynsverksamheten prioriteras de objekt som skulle ha kommit in med skriftlig redogörelse över brandskyddet samt hotell. Prioriteringen av tillsynsobjekt beslutas av förvaltningen själv utan inblandning från de förtroendevalda.

Kommunen kräver tillsyn A som kompetenskrav för tillsynsförrättare.

Kommunen har genomfört brandskyddsutbildning för personal anställda i hemvården. Ingen utbildning riktad mot allmänheten har genomförts.

För att minska antalet olyckor bland äldre i hemmen har kommunen inrättat en s.k. fixartjänst.

Brandskyddskontroller

Av statistiken framgår att endast 433 av de 1718 kontrollobjekt som enligt föreskrifterna ska kontrolleras med tvåårsintervaller genomförts under 2008. Detta innebär att betinget för 2009 blir stort – 1285 kontrollobjekt. Till detta kommer 4-års och 8-årsfristerna.

Fördjupande olycksundersökningar.

Lagen om skydd mot olyckor ålägger kommunen att i skäligen omfattning genomföra olycksundersökningar. Syftet med undersökningen är att klarlägga orsaker till olyckan och att bedöma insatsens effektivitet. Resultatet ska därefter kunna användas för att utveckla olycksförebyggande arbetet och för att utveckla insatsförmågan.

Äre kommun har inte genomfört några fördjupade olycksundersökningar.

Kommunen har för avsikt att i samarbete med Norra Jämtlands räddningstjänst bygga upp en resurs för detta ändamål.

Uppföljning

Målen i handlingsprogram följs upp årligen. Varje vecka genomförs interna uppföljningsmöten. Skorstensfejarmästaren deltar inte i dessa möten.

Kommunen har upprättat en plan för att förbättra brandskyddet under perioden 2007 – 2010. Ett led i detta arbete har varit att utarbeta ett frågebatteri/checklista som stöd för ett systematiskt brandförebyggande arbete.

Kommunen prövar en webblösning för systematiskt brandförebyggande arbete inom äldreomsorgen. Avsikten är att den ska användas i hela den kommunala verksamheten.

Rutiner och dokumentation

Kommunen saknar fasta rutiner för dokumentation om avslutad insats. Huvuddelen dokumenteras men inte alla.

Möjligheten att ta personer i anspråk med tjänsteplikt har inte nyttjats.

Kommunen har också brister i dokumentation av ingrepp i annans rätt.

Övrigt

Kommunen har en s.k. farlig verksamhet enligt kap 2 §4 lag om skydd mot olyckor (Håckrendammen). Tillsyn av sådana anläggningar genomförs i samarbete med Norra Jämtlands räddningstjänst.

Kommunen gjorde 2007 en folder där befolkningen fick information om insatsförmågan.

Kommunen har ett stort antal personer som godkänts för egensotning. Krav för att bli godkänd för egensotning är utbildning och av skorstensfejarmästaren godkänd brandskyddskontroll.

Kommunen har fortfarande analog utlarmningsutrustning men har för avsikt att byta till digital utrustning i samband med att Certus-projektet sätts i verket.

Medskick till Länsstyrelsen

Kommunen behöver stöd med utbildning och övning

Kommunen anser det mycket angeläget att länet kommer igång med Rakelarbetet.

Staffan Edler

Egna anteckningar

Länsstyrelsen Jämtlands län

Postadress: 831 86 Östersund

Besöksadress: Köpmangatan 21

Telefon: 063-14 60 00

jamtland@lansstyrelsen.se

www.lansstyrelsen.se/jamtland